

BIBLIOTEKA

Zakł. Nar. im. Ossolińskich

XVII 1,263

BIBLIOTEKA

Zakł. Nar. im. Ossolińskich

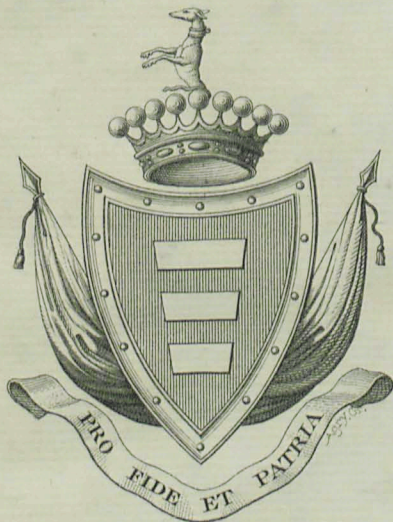
XVII 1,264

1842.

S=1572.

851

852

*Ex Libris Com. Branicki
Sucha*

A D O R E A

Illustriff. ac Ryndiff. Dño,

D. ANDREÆ LIPSKI,

ANTISTITI
LVCEORIENSIVM

DIGNISSIMO. 851

A

SIMONE STAROWOLSCIO

In fua consecratione

Oblata.

And to the said
3

C R A C O V I Æ,

In Officina Typogr. Lazari, apud Matth: Andr.

Anno D. 1617.

In Arma Illustrissimi.

L Ipscia clara domus, saxoso monte nitescit :
Vinea sed rastris, Christe, polita viuet.
Lux oritur vobis malefida mente Rutheni :
PASTOR honore Gregi se exhibet ecce nous.
ANDREAS LIPSKI pietate decorus, & arte
Delicia Regum, laus Patriæ alta venit,
Lucem in Hyperboreis Præsul sacrate ser oras,
Errorum tenebras dislice, Mente, Pædo.

XVII - 1263 - IV

Omanos olim Dominos rerum
fuisse, nec dubitamus, nec mira-
mur, Illustriss: Præsul, non dubi-
tamus, inquam, quia hominum,
rerum, & temporum antiquitates, etiam nūc
in ea ipsa quam incolebant vrbe, cernimus:
non miramur, quia virtutes & præmia; sedes
suas ibi certò habuisse scimus; pro quibus Di-
uina illa benignitas, crescere voluit eos in ma-
gnas opes, copias, opera: vt non vanè Ammia-
nus dixerit, *Romam imperij, virtutumq; omni-
um larem esse.* Profectò erat, & illis ipsis sta-
tum suum Romani, ac firmitatem debebant;
cui, non iniuria templum pariter ac Honori,
post Fortunam struxerant, vt si altera earum,
ex ciuibus alicui non defuisset, ad perfectam
summitatem talis, & augmentum honorum
deuenisset, sed illa potiùs quam ista, suum o-
pus facere niteretur. Nam hæc spectabant,
ne viles aut sordidi (licet & plebeios inter-
dum assumerent) in Senatum venirent, sed
eximij ciuium solùm, genere, censu, virtute,
vel quos sola hæc alta Diua, ad fastigium sub-
limitatis

limitatis transportârit. Laudabile institutum!
& Poloniæ nostræ Principibus multis sæculis
probatum! qui velut per manus tradita con-
suetudine, non nisi similes, ad omnia ciuilia
& militaria munia legunt, vel qui publica iu-
dicia aut testimonia pro se haberet. Argumẽ-
to, Tua solemnitas & felix inauguratio, quem
cum per omnia simillimum, priscis illis Roma-
nis, Rex sapientissimus videret, & ciuilibus
artibus atq; ijs virtutibus; quas omnes boni
vehementer suspiciunt ornatum, nihil prius
aut potius faciendum putauit; quàm vt Te
Secretarij titulo primo, Senatoria dignitate
deinde, atq; Infula Luceoricnfi ornaret, qua
insignitus velut *Iaddus* alter, vitæ sanctimo-
nia, & velut redditus è cœlo *Helias*, diuini ver-
bi enodatione, præluceres illis, in schismate
Ruthenico excæcatis Wolhyniæ populis;
quos probè pernouit, neque bene regi, neq;
ratione administrari posse, nisi ab excellenti-
bus viris, & quorum vita esset in exemplum.
Vt enim non satis sufficit, ipsum caput ad re-
liquum corpus tuendum sanum esse, nisi eti-
am cæ-

am cætera membra, fungi suo munere valeant: sic non satis Principem ipsum culpâ vacare, nisi quoque in administris, debita diligentia, & solida virtus, proportionè responderent. Ex quibus augustissimi Senatus ordo conflatus, non minus nomine, quàm re esset illustrior, vt si vetus ille Cyneas redeat, & talem confessum videat, nihil ambigat, vel cum Regibus iterum, vel cum Heroibus cõparare. His te adnumeratum Magnæ Præsul, cum è dolio Diogenis intueor, idem mihi accidere sentio, quod solem aduersum intuentibus euenire consuevit, qui, dum radios effusamq; lucẽ ferre non possunt; hebescentia lumina, vel vix illo viso, ne aspectum perdant, auertunt: Sic ego fulgore virtutum tuarum circumfusus, dum meritis laudibus eas exornare contendo, ne mente quidem, aut puerili genere dicendi complecti possim; veritus, ne deformatis potius illis, quàm insulsa explicatis oratione, aures tuas offendam. Quid igitur faciam? dicam, nõ tam impudentia mea, quàm illa singulari lenitate tua impulsus, non

priscis modo Romanis Te parem, sed primæ illi & puræ Ecclesiæ Patribus similē: & cum alijs laudibus, tum hac duplici eximium, *Modestiae & Eruditionis*, quæ vtraq; in Te, vel hoc ipso effulget, quòd magis exoptas laudanda facere, quàm quæ fecisti laudibus exornari.

Et cum plerisque mos sit illustri loco natis Amplissime Præsul, se solos mirari, contemnere cæteros, & se vnos honoribus, imperijs, muneribus dignos iudicare, recenti verò & crescenti virtuti, ea vna re inuidere, quòd obscurioribus parentibus, & humiliore nati sint genere. Ideo te Magnum & varijs virtutum radijs coruscum Antistitem, ab hac potissimum causa, seu diuina Tua Diua (*modestia* intelligo) laudare institui, quod Stoicorum illud, siue potius Christianorum, *hominem natum hominis causa*, persuasum infixumque habens, in ea semper fuisti opinione, vt quemq; spectandum aut amandum, ex suis bonis putaueris, non autem ex alienis; & eos modo verè claros ac nobiles dixeris, qui Solis adinstar, non Lunæ splendeant, etiamsi humili genere

nere orti essent. Probè enim exploratum habes, nulli tam statim clarum ingenium concessum, vt subinde possit emergere, nisi ei materia, occasio, fautor etiam atq; commendator contingat. Cum demissi hominis virtus, similis sit maximè viti, quæ nisi arundinē aut vlmum, aliamuè nacta sit arborem, qua nitatur clauiculis, & se erigat atq; attollat, iacet humi inculta: ita ille nisi Principem aliquē nactus fuerit virum, qui faueat ac pmoueat, vix poterit, è tenebris domesticæ obscuritatis emergere. Sed vt vitrū, quamuis suapte naturapellucidum ac splendidum, non tamen fulget ad oculos noctu: sic nigrescet domi, nube offusus Cimmeria. Summates etenim ac imperiti, magna ingenia & mala in æquo stare putant, nec habilitatem vllam inesse inferioribus ad virtutem. Et hoc quamobrem? eo me herclè, quod ipsi ad vitia proni, vt plurimum, fieri solent; non quidem deprauatione naturæ, quæ etiam per se corrupta, causas plures siue occasiones superbiæ, atque ex ea criminum, in alto posita habet, quàm accessione

sione deprauatorum, qui etiam prauè facta
laudantes, assiduo applausu & blanditiis Prin-
cipes dementant, id est, blatiunt nugas. Et
non solùm tenuiores à Regum conspectu sub-
mouent, vt in gestis Rudolphi Austriaci videre
fas est. quos optimus ille, optima atq; vtinam
imitanda voce, non sine stomacho reprehendit,
Per Deum, inquit, *sinite homines ad me veni-
re: non enim ideo ad imperium sum vocatus, vt in
arcula includar.* Quo nomine & *Marcus* quoq;
Imperator ab *Herodiano* laudatur. Sed proce-
res etiam ipsos aspectu & alloquio arcent, in-
firmitates, occupationes, aut venerationem
adfectatam mentiendo. Atque id ipsum de
more veteri Persarū, apud quos persona Re-
gis, sub specie maiestatis occulitur, & Prin-
cipes intra secretum Palatinæ domūs inclu-
si, tanquam aliquod vestale secretum consu-
luntur, in publicis autem conuentibus aut
pompis, super ora & capita aliorum ferun-
tur. Sed quid hoc de Regibus, aut Principan-
tibus? ecce olim libertum (is fuit *Pallas Clau-
dij*) qui susurronum blanditiis irretitus, huc su-
perbiæ

perbiæ & fastidii deuenit, vt uenerationi as-
ferendæ, *nunquam domi aliquid, nisi nutu aut ma-
nu, significaret, vel si plura demonstranda essent,
scripto usus, ne uocem sociaret.* Sed & *Alexan-
drum* illū à tali patre, tali præceptore uide: fas-
tidit homo esse, nec iā *Philippi*, sed *Iouis* filius
audit. *Iulius* item *Cæsar*, ille animi & ingenij
magnus. quid? impingit: & omnium victor,
adulationi succumbit; uoce emittit, *Debere
iam homines consideratiùs secum loqui, ac pro legi-
bus habere quæ dicat.* Itane pro legibus omnia
dicta? pro imperio solos nutus? difficile est
credere, uirum talem sic elatum & ablatum.
Quid Caligula, Domitianus, Commodus, Rogerius,
& hæc portenta, qui, quiduis potiùs quàm ho-
mo uideri, imò palam saluari & haberi *Domi-
nus Deusq; noster*, uolebant? Omnes istos ta-
les, insitum Aulæ malum, fecêre Adulatores,
qui Magnatum gratiam aut Curiam, non ali-
ter, quàm muscæ, culices, aut fuci, uulcerum
saniem aucupantur. Sed uos ô Principes bo-
ni, cauete & uidete, ne uobis isti agyrtae am-
pliùs imponant, & sua consuetudine aut po-
tentia,

tentia, vestram autoritatem obtegere contendant, vel potius deformare. Profecto enim nulli bono vsui vestro, nulli honestati, nulli famæ diurnanti attendunt, nisi vt simiarum modo saltent, morsicent, risum moueant, ac suæ vtilitati, vestro dedecori inhient. Haud vanè itaq; Diogenes interrogatus, cuius bestix morsus esset periculosior, vel magis venenatus, respondit: *ex feris esse maledicum, ex domesticis adulatorem*, cum reuera sint eiusmodi, & vt maria sua sponte quieta, vento intumescunt: sic Principes natura sæpè boni aut mites, per incendiarios istos inardescunt. Sed parco dicere, & si non optare, tales à tua Aula & consuetudine, Præsul Amplifis: excludi, & cum adauctâ dignitate, cæptas, imò suctas virtutes augeri: quibus hunc ego honorem, hanc *ADOREAM*, non prædam sed præmium gratulor, & venerationis suæ donarium, gratitudinisq; monumentum, publicè ac priuatim condico. Et *priuatim* quidem, gaudere me in honore tuo par est, quem benefactorem & Patronum mihi sensi, & hanc tuam

maxi-

maximè incredibilem, in istâ altitudine comitatem, Warsauiaë gustavi, cum ad Aulam Serenissimi Regis (ad quem parùm fausto pede ieram) accedenti, Bona Fortuna mihi copiam fecit, vultus sermonisq; tui, videndi obiter & fruendi; ex quo ingrattissimus mortalium sim, & dignus eâ notâ, quâ Sulla Athenienses inussit, nisi eam gratiam, gratitudinis signo rependam. Quod ecce facio, & immortaliter ad tui nominis æternam prædicationem, profiteor, animo, ore, stilo, atq; illud Senecæ alta mente impressum, gero, *Ingratus ille est, qui negat beneficium accepisse, ingratus qui non reddit, ingratus qui dissimulat, ingrattissimus omnium qui oblitus est.* Sed publica patriæ causa magis, cui subsidia ista opus talium virorum, & in concusso hoc rerum statu, velut noua munita. Vt enim cælo sereno, & mari quieto, minor cura aut inquisitio de gubernatore est, quiuis penè sufficit: at turbido hoc & illo, virum nauis quærit, veterem clauis & peritum: sic nunc dixerim, in procellis nimbisque, quibus Religio pariter & Respub. iactantur, ma-

gni interesse quem in curam tutelamque eius
arcessi videamus. Videmus te Optime Præ-
sul, & boni omnes gaudemus: qui præter sci-
entiam, atq; cum ea modestiam, vsum rerum
tractandarum adfers, & quod caput est, pu-
ram illam, & absq; fuce pietatem. Hoc qui
te norunt, de Te loquuntur & sentiunt, hoc
vulgi voces, & illa

———— *Solers deprendere semper.*

Fama duces.

Cui parem, imò superiorem te fore, & augu-
ror, & opto, & intimis animi vocibus Deum
precor, qui te Tui similem seruet nobis, Pa-
triæ, Religioni: in quo vota alia, & orationis
meæ partem primam claudo, expertus quam
fis tenuiorum hominum generi gratus, & be-
nignus, quos ornare beneficiis, subleuare opi-
bus, excitare sermone & exemplo, nunquam
desistis, ratus, nulla in re potentes, melius bo-
na infumere posse, quam in probis doctisque
viris, & fouendis & honestandis; Nihilque
opulētos facere Deo in terris acceptius, quam
si homines diligant pauperiores, & omnem

cogi-

cogitationem suam, conferant ad benemendum. Quid igitur isti benignitati tuæ precer? nisi vt semper obliges, obligeris, ames, ameris, incertumque facias, vtrum magis expediat cliētibus tuis debere tibi, an præstitisse.

Doctrina, sed vim protulit insitam.

quam tu à puero vtrisque vt aiunt amplexus vlnis, non popularem auram captans, nec aliquod fragile falsæ gloriæ choragium comparare studens, humile Musarum tectum subijisti, sed sola ex prælibatæ æternitatis dulcedine correptus, atque non nescius animi artes, corporis artibus præstare, & celsius prudentiam in capite, quàm diadema ferre, splendidius innocentia vestiri, quàm Principum purpura. Et *Alphonsi* Aragonum exemplo, tutius stylum teneri, quam sceptrum, & bonam famam ad vtrumq; solem, quàm imperium & iurisdictionem. Præclarè sanè, nec ambige. & apud veros iudices, apud ipsum Deum, præmia tibi & laudes ex ea, super vulgi laureas istas aut coronas. Quid enim Respublica omnis sine hac Diua? quid spei in hac nostra,

si ista negligitur? Imò quia olim neglecta for-
tasse, hinc labes istæ morum & lapsus rerum,
quos dolemus & miseramur: nec medicinam
ijs ego spero, nisi à te Præsul Amplis: atq; si-
milibus sacræ tuæ Classis, qui ipsi puriter &
seuere disciplina, ab ipsa iuuenta imbuti,
manum & præsidium sicubi opus datis, & o-
lim earundem cultores, nunc patroni estis, ac
velut tutelaria numina, inter nubes & nim-
bos publicos, inter calumnios aut susurros pri-
uatos adestis. Adeste Optimi Principes adeste
& defendite, imò producite optimas artes,
quibus à vulgo, à barbaris, à feris differimus,
& sine quibus vt tetigi, parum ornata aut in-
structa Respub: vlla aut fuit vnquam, aut erit.
Sed & hanc etiam Academiam, veterem ea-
rum sedem, caram sanctamq; habete, quæ so-
la est omnium Regni nostri ordinum existi-
matio, huius præstantissimæ vrbis ornamet-
um: sed & adiumentum, ac totius ferè Polo-
niæ vtilitas. Impendij autem genus, nullum
est magno Principe, immortalitatemq; meri-
turo dignius, quàm quod erogatur in literas.

Sed

Sed quid ego de istis aut illa? Tu mihi & tua
docta Minerua scopus: qui animi dotes & vir-
tutes eas statim à prima ætate prætulisti, qui-
bus vel obscuram familiam & famam illustra-
res, cui conferre plurimum etiam liberales
sciētias Chrisippus palàm scripsit. Sunt enim
vtilēs & necessariæ, non aliter quam ædium
sublimium fundamenta, non quia virtutem
dare possint, sed quia animum ad accipien-
dam illam præparant, & ex ea deinde famam
atq; bonum nomen donant. *Philo Indæus &*
Clemens Alexandrinus, vterq; inter veteres (&
hïc etiam inter nostros) doctrinâ eximij, sci-
tâ allegoriâ hoc ingerunt; & prolem Abraha-
mo ex Agar ancillâ susceptam, cùm parere
Sara non posset, huc ducūt. *Non enim sumus,*
inquiunt, apti prolem ex virtute suscipere, nisi pri-
us misceamur eius ancillæ. Est autem sapientiæ an-
cilla, illa quæ in liberalibus artibus scientia ponitur.
Et sicut in magnis fabulis aut argumentis, magna
etiam præmia esse oportet: sic istic, maximum enim
argumentum Virtus est, ut quæ circa grandem ma-
teriam versatur vitam totam: iure igitur non leui-
bis aut

*bus aut breuibus utetur præmijs, sed liberalium ar-
tium contemplatione imbuetur: quorum tessera est
Saræ ancilla.* Vera & vetera iudicia, non co-
lere ipsas propter ipsas, quæ nisi leuem oble-
ctatiunculam, aut otij deceptionem habent,
sed propter inconcussam sapientiæ arcem, &
in ea VIRTUTEM. Nam quemadmodum veri
ignoratio, vitiorum fons est & radix: ita ne-
cesse est à veri cognitione atq; scientia, quæ
doctrinæ studijs maximè comparatur deri-
uari virtutes; quarum quidem semina tamen-
si à natura ipsa quis possidet, nisi tamen adhi-
beat operam studiaq; literarum, nunquam fe-
rè ipsa ad bonam frugem perueniunt, & nun-
quam fructus vberes atq; magnos ferunt. Hos
tu Præful Magne vt caperes & degustares, nō
saltuatim, nec perfunctoriè libellos aliquot
euoluisti, sed tot annos, tantâ curâ, tam col-
lineanti & recta iudicatione ac notatione, le-
gum, Regum, Philosophantium, itemq; nati-
onum omnium & temporum, scita, gesta,
Canones perlegisti, vt transgresso cum omni-
um applausu Virtutis templo, publicè Hono-
ris atq;

ris atq; in eo legum & Iustitiæ sacraria inires.
Nec sola contentione in his assiduus aut ac-
cubuu s, sed natura etiam ipsa adiutus, quæ in
Te, vt Zeuxis in suam Venerem, aut Phydias
in Clypeum Mineruæ contulit, quidquid rari
vsquam & vnquam sortita est. Firmissimo in-
primis animi atq; corporis robore præditum,
indole optimum, ingenio peracutum, memo-
ria felicem, lingua facundum, studio sollici-
tum, & virtute innocuum, quæ non cōmen-
datione ceræ, aut pigmentorum fucis reni-
tet, sed desiderio efflorescit animorum. Atq;
ea ipsa tali armatus aut ornatus, rerum deli-
beratione breuissima, egregius extitisti æsti-
mator, celeris recti inuentor, & quod pecu-
liare ingenij tui bonum, in rerum delectu cun-
ctis es oculatior. Quid prudentia in Ciuili
aut Spirituali administratione? quid altitudo
consiliorum incredibilis? quid tranquillitas
animi, & vultus in omni euentu aut fortuna?
Magna & inconcussa sunt: & quæ Regi no-
stro sapiētissimo rerum hominumq; arbitro,
causam dederunt tui inter alios eligēdi, quem

C

ad

ad Episcopatum & Senatum admoueret, vt
virtutibus Heroicis vniuersorum pectoribus
infixus, &

Omnibus incutiens blandum per pectora amorē
religionem fluctuantibus anchoram, non se-
cus ac Numa aut Lycurgus, tuo suauiloquio
præscriberes; vt Reip negotia, partes, ordi-
nes, officia, velut alter Aristides vigili cura
circumspiceres: vt oblatam in præmium la-
borum & meritorum dignitatem, tua virtute
ornares: vt denique campum patientiorem de
Patria benè merendi haberes, & elaborares:
vt constaret Principi reuerentia, legibus au-
thoritas, libertas bonis, metus malis. Hæc
enim sunt munia optimi cuiusq; Senatoris,
qui est publicæ salutis & dignitatis custos, Re-
gis ad pulchra & honesta excitator, à turpi-
bus ac vanis dehortator, prauorum eius affe-
ctionum moderator. Quem vt eo sanctiùs
ac liberiùs monere queat, addidere duode-
cim tabulæ, inter cætera de optimo Senato-
re prodita. *Is ordo vitio vacato, Cæteris specimen*
esto. Vetera & vera, sed & aurea addam Pin-
dari

dari ad Hieronem Siciliae Regem, dicta

Attamen (melior enim miseratione Invidia)

Ne omitte honesta. gubernata

Iusto clauo populum,

Veracemq; ad incidem

Fabrica linguam

Si enim vel leue eruperit,

Magnum feretur

Abs te. multorum dispensator

Es: multi testes utrisque fidi.

Sicut igitur regulam maximè rectam esse oportet, ad quam cætera diriguntur: sic Principem, sic Senatū, sic magistratū vniuersum. Nam homines imprimis ad alta ista flectunt oculos, & exempla sibi suis inde moribus sumunt: est enim ita natura comparatū, vt in eorum qui imperant vitam, ij qui parēt, velut in speculum intuentes, dicta simul & facta diligenter animaduertant, & in Principis animum quasi per rimulas inspiciant; qui bonus emendat, aut alius deprauat. Et vt in corporibus, grauissimus est morbus, qui à capite diffunditur; sic qui ab illo. Præclarum

itaque Senatorem bonum esse, doctum esse :
sed præclarissimum alios facere, cum ipse fu-
erit. Nam quid ciues sine legum metu? sine
diuorum cultu? sine virtutis fulcro? seditiosi,
feroces, immodici, atq; vt semel & simul di-
cam, turba turbulenta cui centuplex murus
seruandæ sit parum. Eapropter sacris Deo
duce admotus, cum Romam & Italiam vidis-
ses, in Aula Serenissimi Regis Sedem legisti,
atq; ita ibi egisti, vt voce ac digito signareris,
probitatis, castitatis, modestiæ, grauitatis
exemplar. Quæ ipsa statim Te extulerunt, &
in Canonicorum Cracouien. augusto Colle-
gio, principem locum *Scholastici* titulo, & o-
ptimo sene *Tylicio* humanis sublato *Administra-*
toris Episcopæ, adsignârunt, cum omnium fa-
uore, laude, applausu. Vidimus enim te hac
dignitate, in amore omnium ac veneratione,
non fastu aut superbia, sed factis & fama in-
notescentem. *Factis* cum non vultu, aut si-
mulata virtutum specie, viam tibi ad honores
munire studuisti, sed ingenio, & ingenuo ani-
mi candore, atq; ipsis virtutibus demum: pa-
tientia,

tiētia, labore, vigilantia, & constantia; quibus spes magnificas in Regum palatia secum portans, paratus fuisti officium, studium, fidem, principibus viris probare, meminisse loci, expectationis, eorumq; omnium, quæ ad claritatem & *bonam famam* iter monstrant. Hanc verò talem, cū animi moderatione, tū maximè industriæ gloria consecutus es, & scripta ipsa ex ea (nunquam sine laude vel admiratione potius legenda) se bonitate & utilitate liquido probant. Ac primum *Iuris Observationes practicæ*, non honesti studium tuum solum, in quo sunt, vt cum Poëta dicam

Fundamenta quibus nixatur vita salusque, sed profectum Prudentiæ iam perfectum mihi ingerunt, simulque ingenij tui acumen, & à cœlo aliquem ignem: quem, sapientiæ diuinæ studijs, denique & ornamentis siue adiumentis, quæ huic omnis antiquitas admonuit, largius folum *Decas illa Quæstionum* nuper publicata ostendit; quam in vtriusq; Reipub. Sacræ & profanæ finem, imò utilitatē, enucleatissimis scriptis diuulgasti, & nouato-

rum odia omnia, totasque iugulasti falsimonias. Odia, inquam, illorum, quos tali liceat cōpellare

———— *toto gens pessima Regno*

*Pullulat, inq̄ diem vires acquirit eundo;
Nomine amicitias, & pleno buccinat ore,
Factis bella gerit, spoliatq̄ altaria donis,*

Quæ Regum pietas, sanctiq̄; dedere parentes.

Falsimonias verò eorum, quibus *non bona conscientia* vt scitè ait Celsus, *sed victoria litigantis est præmiū*, & qui Causidicinæ dediti, ad quæstum & lucellum eunt, vel inuolucris legum peritè captare aut capere laudem habent. Et soli olim chamæleonti datum de corio suo ludere, nunc plerisq̄; de fide: nullamq̄; causam ita euidentem deferri posse in forum, cui nulla ne mendacij quidem velamēta contingant. Horum Tu fucos *Iustitiæ Sacerdos* vt irritares, & quemque talem tacitè increpitum, ab istis comperendinationibus dimoueres, destinasti lus Ciuile, ad certū modum redigere, atq̄; ex immensâ diffusâq̄; legum copiâ, OPTIMA quæque & NECESSARIA in paucissimas conferre

ferre *Observationes* Nam *ubi leges multæ*, inquit
Plato, *ibi & lites multæ & vita moresque pravi*. Lis
enim litem gignit, iterumque hæc aliam: &
sic nihil fit Iuridicina nostra, nisi seminarium
ingenijs, & campus ad calumnias fraudesque
pangendas. O te virum amoris pariter ac ve-
nerationis, sed & ingenij atque iudicij præcla-
rum! qui priuatus, pacem internam Patriæ,
qui Secretarius, ciuium publicam vtilitatem,
qui sacrorum Mystes, non venerabilis modo
Capituli Palynurus, sed totius Ecclesiæ patri-
moniorum custos, nobis præstitisti talia ani-
mo, factis, ore, & vtrumque ludicras, imò fa-
cinorosas artes, tuis serijs scriptis remouisti,
idque moderatè, vt suadere potius honesta,
quàm cogere videreris. Quid vero nunc, Re-
gno votisque publicis Senator & Sacrorum
Princeps datus? eosdem nos, eundem te pu-
tas. par omnibus & æquus, maiora omnibus
polliceris, hoc tantum ipse ceteris maior, quo
melior; sed melior illa tua adamata modestia,
& vt quam exorata Roxolanis numina dedif-
sent. Ceremonias enim inanes & pomposam

vitam, demolitur & obscurat obliuio, ridet
carpitq; posteritas: contra contemptor am-
bitionis & adfectatę venerationis domitor ac
frenator animus, ipsa vetustate florescit, nec
ab vllis magis laudatur, quàm quibus illa mi-
nimè necesse est. *Non ergo perpetua Principi
fama, quę inuitum manet, sed BONA concupiscen-
da est, & qualem Tu tibi scriptis & probitate vi-
tę peperisti.* Illis in vrbe principe Roma, de
gestis Serenissimi nostri, & nimbis bellorum
modernorum diulgatis; vnde liceat nobis
& in præteritum de Patrię euentibus iudica-
re, & futuros sub exemplo præcauere, quo
constantius & dolores nostros, & gaudia per-
feramus, ingemiscamus illis, quę patiebamur.
Hac autem bonitate morum, dignitate labo-
rum, & ornatu virtutum, non in Polonia no-
stra solùm, sed Europa tota haud in gloria.
Nec iniuria. viri etenim boni, à prudentibus
& bonis, affici honore, & laudibus cumulari,
non solùm digni sunt, sed etiam debent, vt
virtutis illorum orbis terrarum adhibeatur
conscijs, tum vt constet, diuerso monumen-
torum

torum genere, bonos ac malos celebrari sole-
re: illorum præclare facta ne fileantur, his vt
ex posteritate fit metus, cum altiore scripto-
rum cothurno priuantur: vel vt illi laude istâ
firmarentur in bene agendo, isti eò blandè
traherentur, minimè cogendo.

*Sed me verba prius, quàm singula in ordine dicã
Deficient.*

quæ Tu pro Patria & Ecclesia gessisti, quam
vtramque tuis scriptis, tuæ vitæ bonitate illu-
strasti, & interfuisti candidatus, non Senato-
riæ dignitatis tantum, sed immortalitatis, &
gloriæ, & exempli, quod sequerentur boni.

————— *quos ignea virtus*
Innocuos vitã, patientes aetheris imi
Fecit.

& mirarentur alij. Tibi enim maximus ho-
nor, excubare pro templis, postibusq; sacris,
tibi summum oblectamentum, gentis suæ no-
men vindicare ab interitu, tibi gratissimum
fessis rebus manum dare, & erroribus petu-
lantium modestia mederi, tibi demum pro-
prijssimum, rectos ac viuidos ciuium animos,
non

non vt alii contundere ac deprimere, iea ro-
uere & attollere, atq; tenuioribus subuenire
beneficentia. Quare ego te Præful optime,
virtutibus omnibus tuis, omnibus comparo,
multis antepono, atq; vt tantis muneribus
addas perpetuitatem, gratulor ex animo feli-
cem aduentum in locum, & ad homines fi-
dei tuæ commiffos. Quibus non dicam vt fru-
ctuoſa & ſalutaris (nec enim ambigimus) ſed
vt grata etiam & diuturna gubernatio tua ſit,
Deum precor. Enimuero' grauius aliquod o-
nus in iis locis eſſe, vtriſq; hoſtibus Eccleſiæ
immixtis, Schiſmaticis videlicet & Hæreti-
cis facile ſuſpicamur, ſed peruincet vt ſpera-
mus & vouemus, cum *pietas* & *prudencia* tua,
tum *modestia* & *patientia*. qua ipſa in ſummo
culmine ſæpè, imo' vel maximè opus; nihil
enim in tali officio ſeueritati hilaritate, nihil
grauitati ſimplicitate, nihil maieltati huma-
nitate detrahitur. ſed tali niſu

———— *dum tu ſeruabis ouilia paſtor.*

Te duce fida canum exiliens cuſtodia paſſim.

Propellet clamore ſeras, atq; ignea verbi

Spicu-

Spicula diuini, aduersos vibrabit in hostes.

O dies ille exorere non lætus solùm, sed salutaris Roxolanis, nec Roxolanis tantùm aut Wolchynis, sed vicinis, sed diffitis, & quicūq; sunt in Religione aut Orbe Christiano. Nunc autem inter secunda omina, & vota certantia, aut hæc tecta vocibus resultantia, insignibus cum insigni gloriæ Diuinæ incremento acceptis, faue cunctis, faue nobis; qui fauemus & vouemus, vt omnia quæ facis, quæq; facies prosperè cedant tibi, Reipub. nobis, vel si breuiùs sit optandum, vt vni tibi, per quem & Respub. vtraq; conseruetur, & nos quieti optata quiete perfruamur.

PANXI & DICAVI.

